

Już był w ogródku, już witał się z gąską, a tu postępowanie o zatwierdzenie układu

Justyna Burska
radca prawny
z kancelarii GKR Legal

Dłużnicy podejmują wiele działań, aby uciec z majątkiem. Coraz częściej sięgają po dobrodziejstwa postępowania o zatwierdzenie układu, które skutecznie blokuje egzekucję. Co może w takiej sytuacji zrobić wierzyciel? Tezę o nadużyciu postępowania o zatwierdzenie układu przez dłużników potwierdza kilka prowadzonych przez nas postępowań. By jej dowiedzieć, posłużmy się przykładem. Założony, że wierzyciel składa wniosek egzekucyjny skierowany do majątku dłużnika. Komornik zawiadamia o wszczęciu postępowania. Wierzyciel jest przygotowany na batalię z dłużnikiem i odpieranie różnego typu skarg w postępowaniu egzekucyjnym. Nie spodziewanie jednak otrzymuje postanowienie o zawieszeniu egzekucji z mocy prawa. Co mogło pójść nie tak? Otóż dłużnik publikuje obwieszczenie o ustaleniu tzw. dnia układowego w Krajowym Rejestrze Zadłużonych, wskutek którego dochodzi do zawieszenia postępowania egzekucyjnego z mocy samego prawa. Jednocześnie w postępowaniu o zatwierdzenie układu prowadzone jest głosowanie nad układem. Ten nie zostaje przyjęty, jednak dłużnik składa wniosek o jego zatwierdzenie. Informacja o tym zostaje opublikowana w KRZ. Postępowanie restryktoryzacyjne się toczy, a egzekucja jest zawieszona. Wierzyciel może jednak temu zaradzić i doprowadzić do podjęcia zwieszzonego postępowania. Jak to zrobić? Przypomnę najpierw, że postępowanie o zatwierdzenie układu opiera się głównie na działaniach samego dłużnika. Umożliwia ono, zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy z 15 maja 2015 r. – Prawo restryktoryzacyjne (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2309; ost.zm. Dz.U. 2023 r. poz. 1860; dalej: p.r.) zawarcie układu w wyniku samodzielnego zbierania głosów wierzycieli przez dłużnika bez udziału sądu. Postępowanie to może być prowadzone, jeżeli suma wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem nie przekracza 15 proc. sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem. Jeżeli suma wierzytelności spornych jest wyższa, wówczas postępowanie nie powinno się toczyć. Takie postępowanie jest znacznie mniej sformalizowane niż inne postępowania określone w p.r. W głównej mierze bowiem toczy się bez udziału sądu, a nad jego prawidłowo-

ścią czuwa nadzorca układu, z którym dłużnik zawiera umowę. A przypomnijmy, że nadzorca układu m.in. sporządza spisy wierzytelności, wstępny plan restrukturyzacyjny oraz przygotowuje propozycje układowe. W ramach tego postępowania nadzorca układu wraz z dłużnikiem ustalają dzień układowy poprzez publikację obwieszczenia w KRZ.

Zgodnie z przepisami p.r. w dniu obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego powstaje zakaz wszczynania egzekucji oraz obowiązek zawieszenia już toczących się postępowań egzekucyjnych wobec majątku dłużnika w zakresie wierzytelności objętych układem (art. 226e p.r. w zw. z art. 312 p.r.). Przy czym – zgodnie z art. 226g p.r. – jeżeli w terminie czterech miesięcy od dnia dokonania obwieszczenia dłużnik nie złoży do sądu wniosku o zatwierdzenie układu, skutki obwieszczenia wygasają z mocy prawa. Ustawodawca nie przewidział wydania dokumentu stwierdzającego upływ terminu. W związku z tym, aby skutki obwieszczenia ustały, wystarczy stwierdzenie, że termin upłynął, a do sądu nie wpłynął wniosek o zatwierdzenie układu. Informację o braku wpływu wniosku można w łatwy sposób zweryfikować w KRZ, do którego dostęp jest jawny.

Z mojego doświadczenia wynika, że komornicy zazwyczaj podejmują z urzędu postępowania po upływie rzeczowego terminu. Zdarza się jednak, że organy egzekucyjne żądają od wierzyciela przedstawienia dokumentu stwierdzającego fakt braku wpływu wniosku o zatwierdzenie układu, co w mojej ocenie pozbawione jest podstaw. Z taką właśnie sytuacją spotkaliśmy się w apelacji warszawskiej. Złożyliśmy skargę na tę czynność komornika. Jednocześnie jednak biorąc pod uwagę długie terminy rozpoznawania skarg, wystąpiliśmy do właściwego sądu z wnioskiem o udzielenie informacji, czy w danym okresie (po upływie wspomnianych czterech miesięcy) do sądu wpłynął wniosek o zatwierdzenie układu dłużnika. Komornik podjął postępowanie dopiero po otrzymaniu tej informacji. Skarga natomiast stała się bezprzedmiotowa i nie doszło do jej rozpoznania. Wynika z tego, że skutki obwieszczenia co do zasady zablokują egzekucję co najmniej na cztery miesiące od dnia dokonania obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego.

Praktyka niestety pokazuje, że co bardziej sprytni dłużnicy potrafią wstrzymać egzekucję znacznie dłużej. Spotkaliśmy się już bowiem z przypadkami nieuczciwych dłużników, którzy złożyli wnioski o zatwierdzenie układu, pomimo że układ nie został przyjęty przez wierzycieli lub też głosy zbierane były w sposób pozwalający na zmanipulowanie wyników głosowania. Dłużnikom nie można odmówić kreatywności, a robią to po to, aby skutki obwieszczenia rozciągnąć na dłuższy okres.

Przepisy nie pozostawiają jednak wierzyciela na lodzie. Pozwalają bowiem na skrócenie okresu zawieszenia egzekucji poprzez uchylene skutków obwieszczenia. Na wniosek wierzyciela sąd uchyla skutki dokonania obwieszczenia, jeżeli prowadzą one do pokrzywdzenia wierzycieli (art. 226f p.r.).

Pojęcie pokrzywdzenia wierzycieli nie zostało zdefiniowane przez ustawodawcę. Ocenę „pokrzywdzenia” należy zatem badać osobno w każdym przypadku, uwzględniając dwa interesy, tj. maksymalizację zaspokojenia wierzycieli oraz oddłużenie dłużnika. Co istotne, interesy te mają równorzędne znaczenie – interes wierzycieli nie ma bowiem prymatu nad interesem dłużnika.

Kluczowe znaczenie dla skuteczności wniosku o uchylene skutków obwieszczenia ma sytuacja ekonomiczna dłużnika, która pozwala stwierdzić, że w postępowaniu egzekucyjnym wierzyciele mieliby realne szanse na zaspokojenie w większym zakresie niż w postępowaniu o zatwierdzenie układu.

Manipulowanie poziomem wierzytelności spornych czy też składanie przez dłużników pozornych propozycji układowych, które nie mają realnych szans na powodzenie, to przykłady sytuacji, w których może dojść do pokrzywdzenia wierzycieli wskutek dokonania obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego.

Inne jeszcze przykłady działań dłużników, z którymi spotkaliśmy się w naszej praktyce, to złożenie wniosku o zatwierdzenie układu pomimo jego nieistnienia czy też manipulowanie głosowaniem poprzez zawiadomienie o głosowaniu niektórych tylko wierzycieli.

W takich właśnie przypadkach wierzyciel powinien rozważyć skorzystanie z wniosku o uchylene skutków obwieszczenia i w ten sposób dążyć do pozbawienia dłużnika dalszej ochrony, która wynika z obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego w postępowaniu o zatwierdzenie układu.

Na postanowienie w przedmiocie uchylene skutków obwieszczenia przysługuje zażalenie. W KRZ jest publikowane obwieszczenie o prawomocności postanowienia o uchylene skutków obwieszczenia.

Po prawomocnym uchylene skutków obwieszczenia postępowanie egzekucyjne powinno zatem zostać podjęte. Złożenie wniosku o uchylene skutków obwieszczenia nie gwarantuje zaspokojenia roszczeń wierzyciela, niemniej jednak w razie prawomocnego uwzględnienia tego wniosku wierzyciel będzie mógł kontynuować egzekucję i korzystać ze wszystkich jej możliwości, by móc zaspokoić się z majątku dłużnika. Szybkie uchylene skutków obwieszczenia pozwoli również na zatrzymanie ewentualnych działań dłużnika, które mogą uszczuplić majątek.